

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/89/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8824201621
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2024:8824201621.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudkyňou JUDr. Ivetou Mihókovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. A. A., nar. XX.XX.XXXX a mal. B. A., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom pri matke, zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh matky C. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, za účasti otca E. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, toho času F. XXX, o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom, t a k t o

rozhodol:

- M e n í s a výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 6P/36/2023 – 16 zo dňa 23.03.2023 a to tak, že súd zveruje mal. deti A. A., nar. XX.XX.XXXX a B. A., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky.
- Otec je p o v i n n ý platiť výživné na každé z mal. detí vo výške 30% zo sumy životného minima na nepnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, začínajúc 01.09.2024.
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

- Matka sa návrhom podaným na tunajší súd dňa 26.08.2024 domáhala zmeny úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom. Žiadala zveriť mal. A. A. a mal. B. A. do jej osobnej starostlivosti a ota zaviazat' platením výživného na každé z mal. detí vo výške 100 mesačne, ktoré je povinný uhrádzať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Styk otca s mal. dieťaťom žiadala upraviť ako neobmedzený. Svoj návrh odôvodnila tým, že rozsudkom tunajšieho súdu č.k. 6P/36/2023-16 z 23.03.2023 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti otca. Avšak došlo k zmene pomerov, nakoľko otec mal. detí má už svoju rodinu. S otcom mal. detí sa dohodli na výchove ich mal. detí.
- Otec sa k návrhu matky nevyjadril, pojednávania sa nezúčastnil.
- Kolíznym opatrovníkom sa pojednávania nezúčastnil, svoju neúčasť riadne a včas ospravedlnil. Vo veci podal písomnú správu.
- Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, oboznámením sa s návrhom, pripojenými spismi sp. zn. 7P/76/2023 a sp. zn. 6P/35/2023, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o prešetrení pomerov a na základe takto vykonaného dokazovania zistil tento skutočný stav vecí:

5. Rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 6P/36/2023-16 zo dňa 23.03.2023 bolo manželstvo rodičov mal. detí rozvedené a na čas po rozvode bola schválená rodičovská dohoda o úprave rodičovských práv a povinností k mal. deťom, v zmysle ktorej boli mal. deti zverené do osobnej starostlivosti otca a matka bola zaviazaná platením výživného na mal. deti v zákonom minimálnej výške. Styk matky s mal. deťmi bol upravený ako neobmedzený.

6. Matka vo svojej výpovedi uviedla, že v minulosti boli upravené práva a povinností rodičov k mal. deťom. Jej manželstvo s otcom mal. detí bolo rozvedené a keďže po rozvode nemala kde bývať a nemala vytvorené vhodné podmienky, mal. deti boli zverené do osobnej starostlivosti otca. Aktuálne sa situácia zmenila. G. E. je už dospelý a žije s otcom. Dcéra H. má XX rokov, ale narodilo sa jej dieťa, tiež zostala u otca. Otec donedávna žil spolu s družkou v obci D.. Spolu s družkou však odišli do obce F., do okresu Michalovce a s ním odišiel aj E.. H. tam býva so svojim druhom. V jej starostlivosti zostali len mal. deti, A. a B., po dohode s ich otcom. Obaja súrodenci navštevujú X. E. I. na G. J. K. K. H. L.. Je nezamestnaná, zaevidovaná na úrade práce a vykonáva aktívne práce. Býva v rodinnom dome, kde doposiaľ žili mal. deti s otcom, čiže v prostredí, ktoré poznajú. Ide o rodinný dom, ktorý patrí tete otca mal. detí. Povedali jej, že s deťmi tam môže bývať. Pre deti a pre seba má jednu izbu. Má samostatne kuchyňu, kde varí pre seba a pre deti. Jej vzťah s deťmi je veľmi dobrý, chce sa o ne starať. Deti sa jej sťažovali na starostlivosť otca a jeho družky, bývali aj hladní. Družka uprednostňovala svoje deti. Celý deň boli vonku na ulici a keď boli hladní, tak im dala jesť teta otca mal. detí. Otec detí odišiel do F., deti tam nikoho nepoznajú. V obci D. majú kamarátov, známych aj rodinu, chcú s ňou zostať. Vzhľadom k tomu, že deti sú stále zverené otcovi, aj keď reálne sa o ne stará už od augusta 2024, nepoberá ani rodinné prídavky. Starostlivosť o deti zabezpečuje z peňažných prostriedkov, ktoré dostane za výkon aktívnych prác, ako aj finančných prostriedkov, ktoré získa zo zálohovaných fliaš. Mesačne uhradza zálohu za elektrinu 30,- eur. Pôžičku nemá žiadnu, má len výdavky na deti, a to na stravu, ošatenie, hygienické potreby a učebné pomôcky. Otec mal. detí poberá opatrovateľský príspevok na E., ktorý je zdravotne postihnutý. Nepracuje, pretože zabezpečuje starostlivosť o syna. Má ešte vyživovaciu povinnosť k ďalšiemu dieťaťu, ktoré sa mu narodilo s družkou.

7. Podľa správy kolízneho opatrovníka z dnes už rozvedeného manželstva rodičov mal. detí pochádzajú 4 deti, E. A., nar. XX.XX.XXXX, H. A., nar. XX.XX.XXXX, A. A., nar. XX.X.XXXX a B. A., nar. XX.X.XXXX. Matka žije s mal. B. a mal. A. v rodinnom dome, ktorého vlastníkom boli prastarí rodičia mal. detí zo strany otca. Žije tam rodina otca mal. detí. Matka má k dispozícii na bývanie 1 izbu s drevenou verandou. Žijú sami cca od augusta 2024. Matka je poberateľkou dávky v hmotnej núdzi. Prídavok na dieťa, aj keď je adresovaný Obecnému úradu D., matke nie je vyplácaný. Matka má bežné výdavky (oblečenie, strava, obuv pre mal. deti). Matka trvá na podanom návrhu, žiada o zverenie mal. A. a B. do svojej osobnej starostlivosti, žiada otca zaviazat' platením výživného vo výške 50 € mesačne na jedno mal. dieťa. Maloletý A. a maloletá B. sú žiakmi X. E. I. M. J. K. K. H. L.. Obaja opakujú ročník. Sú zdraví. Maloletý A. pri osobnom rozhovore bez matky uviedol, že aktuálne bývajú s matkou. Sú s mal. B. spokojní. Matka varí, stará sa o nich, kupuje im oblečenie. Je s ňou lepšie ako s macochou a otcom. Otec sa s družkou neustále hádal, chcela, aby do ich domu prišli aj jej deti. Údajne má 7 detí (v ústave) a jedno mal. dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ich otec s tým nesúhlasil. Otec sa o nich staral, varil, zvykol im aj nadávať, kupoval si pálenku a posielal ich žobrať po susedoch cigarety pre neho. Mal. deťom sa to nepáčilo. Pri matke sú spokojní a chcú takto ostať. Otec žije s tehotnou družkou, ich spoločným mal. dieťaťom, plnoletým synom E. A. (ťažko zdravotne postihnutý) a mal. H. A. v obci F., okres C.. E. je v celodennej osobnej starostlivosti otca. Povinnú školskú dochádzku už ukončil. Mal. H. už tiež ukončila povinnú školskú dochádzku, je maloletou matkou.

8. Súd vec takto právne posúdil.

9. V zmysle § 26 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), ak sa menia pomery, môže súd aj bez návrhu zmeniť rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

10. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na

výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

11. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

12. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

13. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

14. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

15. V zmysle ust. § 62 ods. 3 Zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Výsledok predstavuje minimálne výživné v zmysle § 62 ods. 3 Zákona o rodine a táto suma toho času činí 37,53 €.

16. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

17. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

18. V zmysle ust. § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa menia pomery.

19. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť je zmena pomerov. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

20. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že v rodine mal. detí nastala taká zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k mal. deťom. Rozsudkom tunajšieho súdu bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej boli mal. deti, A. a B. zverené do osobnej starostlivosti otca. Mal. deti žili so svojim otcom a jeho partnerkou v obci D.. Otec sa

spolu so svojou partnerkou presťahoval do obce F.. Rodičia mal. deti sa dohodli, že mal. A. a B. zostanú v obci D. a osobnú starostlivosť im bude zabezpečovať matka. Matka v auguste tohto roka prevzala starostlivosť o mal. deti, ktoré sú v jej starostlivosti spokojné a chcú zostať bývať pri nej. Matka má zabezpečené primerané podmienky na zabezpečovanie starostlivosti o mal. deti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, súd vyhovel návrhu matky a zveril mal. deti do jej osobnej starostlivosti, sledujúc pritom najlepší záujem mal. detí.

21. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania obsahu vyživovacej povinnosti, a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí premisa, že právom dieťaťa je podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča.

22. Súd zaviazal otca platením výživného na každé z maloletých detí v zákonom minimálnej výške, začínajúc dňom 01.09.2024. Otec poskytuje celodennú osobnú starostlivosť plnoletému synovi, ktorý je ťažko zdravotne znevýhodnený. Poberá opatrovateľský príspevok. Spolu s otcom žije aj mal. H., ktorá je maloletou matkou. Okrem mal. B. a mal. A. má otec ešte ďalšiu vyživovaciu povinnosť k mal. J. A., nar. XX.XX.XXXX. Súd preto vzhľadom na zistené osobné, majetkové a sociálne pomery zaviazal otca platením výživného v zákonom minimálnej výške, ktoré v súčasnosti činí sumu 37,53 € mesačne. Výška životného minima sa každoročne mení, vždy k 01.07. bežného roka. Takéto minimálne výživné je povinný platiť každý rodič bez ohľadu na zárodkové a majetkové pomery. Určenie výživného pod túto hranicu nie je možné. Zákon o rodine kogentne upravuje právo dieťaťa na výživu a každá povinná osoba musí vždy, aj keď na úkor svojho minima zabezpečiť jeho výživu. Povinnosť súdu určiť minimálne výživné aj sociálne odkázanému rodičovi vzhľadom na uvedené vyplýva zo zákona a nezávisí od úvahy súdu.

23. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Prešove prostredníctvom tunajšieho súdu.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť (§ 365 CSP) len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak nebude vyživovacia povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená v určenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia (§ 376 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku).